

Magyar Haltani Társaság
Debreceni Egyetem Természettudományi Kar
Hidrobiológia Tanszék
DAB Vízi Ökológiai Munkabizottsága

A
Magyar Haltani Társaság
2006. évi előadói ülésének
programja

Debreceni Egyetem Természettudományi Kar
Hidrobiológia Tanszék
(Debrecen, Egyetem tér 1.)
2006. november 10.

PROGRAM

2006. november 10. (péntek)

- 9.30–10.00 Érkezés, regisztráció
10.00–10.05 Megnyitó (*Harka Ákos*)
10.05–10.15 A fogadó intézmény bemutatása (*Nagy Sándor Alex*)

Előadások

Elnököl: *Juhász Lajos*

- 10.15–10.30 Természetes vizeink jövője
(*Woynarovich Elek*)
10.30–10.45 Az Európai Halászati Alap és Magyarország nemzeti halászati
stratégiai terve
(*Szűcs István*)
10.45–11.00 A Kolon-tó halfaunisztikai értékelése
(*Keresztessy Katalin*)
11.00–11.15 A fekete törpeharcsa (*Ameiurus melas* Rafinesque, 1820, fam.
Ictaluridae) előfordulása a Vajdaság vizeiben
(*Sipos Sándor, Miljanović Branko*)
11.15–11.30 Pusztuló halélőhelyek a Túr mentén
(*Harka Ákos, Csipkés Roland*)
11.30–11.45 Szünet

Elnököl: *Nagy Sándor Alex*

- 11.45–12.00 Az ezüstkárász (*Carassius gibelio*) növekedése és ivari megoszlása
eltérő éghajlatú élőhelyeken
(*Györe Károly, Józsa Vilmos, Jacek Kozłowski, Kis Tamás*)
12.00–12.15 Adatok a Bódva mellékvizeinek halközösségeiről
(*Juhász Lajos*)
12.15–12.30 A Mátra és környéke halfaunájának változása az utóbbi húsz évben
(*Szepesi Zsolt*)
12.30–12.45 A Dél-Nyírség és a Berettyó–Körös-vidék kisvízfolyásainak
halfaunisztikai felmérése
(*Halasi-Kovács Béla, Kiss Béla, Müller Zoltán*)
12.45–13.00 A tarka géb (*Proterorhinus marmoratus*) ivási ideje és növekedése a
Tisza-tóban
(*Harka Ákos, Antal László*)
13.00–13.05 Zárszó
13.05– Kötetlen beszélgetés

ELŐADÁSKIVONATOK

Az ezüstkárász (*Carassius gibelio*) növekedése és ivari megoszlása eltérő éghajlatú élőhelyeken

Györe Károly, Józsa Vilmos, Jacek Kozłowski¹, Kis Tamás²

Halászati és Öntözési Kutatóintézet, Szarvas

1 Univ. of Warmia and Mazury in Olsztyn, Faculty of Envir. sci. and fisheries

2 Tessedik Sámuel Főiskola Mezőgazdasági Víz- és Környezetgazdálkodási Kar

A növekedési vizsgálatához 109 halpéldány szolgált alapul, melyeket egyrészt a lengyelországi Satopy-Samulewo körzetében 2001-ben elárasztott mélyföldről, másrészt a hasonló környezeti adottságú Kis-Balatonból gyűjtöttünk. A lengyelországi egyedek standard hossza az alábbiak szerint alakult: 1. év 59 mm, 2. év 113 mm, 3. év 157 mm, 4. év 195 mm. A kis-balatoni egyedek átlagos mérete: 1. év 77 mm, 2. év 117 mm, 3. év 157 mm, 4. év 204 mm, 5. év 237 mm, 6. év 278 mm. Az eredményekből megállapítható, hogy az első három életévben a két vízterület egyedének növekedésében nem volt jelentős eltérés. A törzshossz–testtömeg összefüggés szerint a lengyelországi egyedek jobb kondíciót mutattak ($b=3,4$; $R^2=99,5$), mint a kis-balatoniak ($b=3,06$; $R^2=99,47$). Ebből arra a következtetésre jutottunk, hogy a lengyelországi ivarérett egyedek gyengébb hossznövekedését nem táplálékhiány, hanem feltehetőleg klimatikus tényezők okozzák.

Az ezüstkárász természetes elterjedési területén (Ázsiában) a nőstények és hímek közötti arány kb. 50 %, hasonlóan más halfajokéhoz. Ennek ellenére néhány évtizede még csupa nőstényekből álló, gynogenetikusan szaporodó populációi éltek Közép-Európában. Az utóbbi időkben azonban mind a lengyel, mind a magyar természetes vizekben egyre nagyobb számban fordulnak elő hím egyedek. Magyarország egyes vízterületein a tejesek aránya már megközelíti vagy meghaladja az eredeti elterjedési területen tapasztalt 50 százalékot. Pl. a Tisza csongrádi szakaszán 2001-ben 35% ($n=154$), ugyanott 2006-ban 55% ($n=47$), a Velencei-tóban 62% ($n=100$; 2002), a Hansági-főcsatornában 78% ($n=100$; 2004), a DVCS-Fűzsvölgyi-főcsatornában 44% ($n=89$; 2005) volt az arányuk. Ugyanez a Kis-Balatonban jelenleg 30% ($n=52$). Lengyelországban a legészakabbi lelőhelyen (Satopy-Samulewo) nem találtunk hímeket ($n=100$; 2006), a délebbre eső vizekben viszont jelentős volt az arányuk: Siedlce 52% ($n=31$; 2004), Samokleski 18% ($n=50$; 2004), Czestochowa 20% ($n=100$; 2004).

A kétnemű populációk megjelenésével az ezüstkárász további tényérésére lehet számítani a gyorsan eutrofizálódó vizekben, ami veszélyezteti, sőt teljesen kiszoríthatja a hasonló környezeti igényű őshonos pontyfélék állományát.

A publikáció a magyar–lengyel kormányközi tudományos és technológiai együttműködés keretében, a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap és a Komitet Badan Naukowych (PI-1/05) támogatásával jött létre.

A Dél-Nyírség és a Berettyó–Körös-vidék kisvízfolyásainak halfaunisztikai felmérése

Halasi-Kovács Béla¹, Kiss Béla², Müller Zoltán²

¹SCIAP Kft., Debrecen

²Bioaqua Pro Kft., Debrecen

A Dél-Nyírség és a Berettyó–Körös-vidék kisvízeinek a halfaunisztikai kutatására 2001-ben és 2003-ban került sor. Ennek során 40 víztér 83 mintapontján folytattunk adatgyűjtést egy akkumulátorról üzemelő elektromos mintavételi eszközzel. A vizsgált vizekből 34 halfaj jelenlétét mutattuk ki.

A Dél-Nyírség vizeitől a nyugati, észak-nyugati vízfolyások többnyire asztatikusak, míg a kistáj keleti és déli oldalán eredő vizek stabilabbak, halpopulációk fenntartására képesek. A Berettyó–Körös-vidék vizeitől a vízállapota kiegyenlítettebb.

A vizsgált vizek egyik csoportját az alföldi kisvízfolyások alkotják (pl. Tépei-ér, Fehértói-ér, Villongó-ér). E vizekben gyakran mocsári, ritkábban lápi viszonyok alakulnak ki. Jellemzőjük az alacsony fajszám, illetve a stagnofil (pl. *Leucaspilus delineatus*, *Carassius carassius*), a generalista (*Rutilus rutilus*, *Esox lucius*) és az adventív fajok (*Carassius auratus*, *Pseudorasbora parva*) magasabb aránya.

A vizek másik csoportját a dombvidéki, illetve hegylábi közvetlen kapcsolatot fenntartó kisvízfolyások alkotják (pl. Kis-Körös, Ölyvös-ér, Barát-ér). E vizekre is jellemző a viszonylag alacsony fajszám, de ezen belül a specialista fajok (pl. *Misgurnus fossilis*, *Cobitis elongatoides*, *Scardinius erythrophthalmus*) nagyobb, a generalista fajok kisebb gyakorisága. A stagnofil és eurytop fajok mellett a reofil fajok stabil jelenléte is jellemző (pl. *Gobio gobio*). E csoporthoz közel állóak a vizeknek az a csoportja, amelyek eusztatikusak, emellett nagyobb vízhozamuknak köszönhetően magasabb faj- és egyedszámmal rendelkeznek (pl. az Ér).

A két utóbbi csoport hazánkban kifejezetten ritka, speciális halegyütteseik megóvása a természetvédelem fontos feladata. Ennek megvalósítása csak a határon túli szakaszokkal együtt lehetséges, amihez határon átnyúló együttműködés szükséges.

A tarka géb (*Proterorhinus marmoratus*) ívási ideje és növekedése a Tisza-tóban

Harka Ákos¹, Antal László²

¹*Magyar Haltani Társaság, Tiszafüred*

²*Debreceni Egyetem, TTK, Hidrobiológia Tanszék*

A Közép-Európában napjainkban is terjeszkedő tarka géb gazdaságilag jelentéktelen hal. Feltehetőleg ez az oka, hogy szaporodása és növekedése alig ismert. Munkánkkal ezt a hiányt igyekeztünk pótolni.

Vizsgálati anyagunkat eredetileg 142 példány alkotta, amelyeket 2004. októberének végén 6 mm-es szembőségű kétközhálával gyűjtöttünk a Tisza-tó tiszafüredi szakaszán. Testhosszukat 1 mm-es, tömegüket 0,01 grammos pontossággal mértük, életkorukat a testhosszak gyakorisága alapján becsültük. Az első két méretgyakorisági csúcs egymáshoz közeli értéke alapján feltételezhető volt, hogy a faj szaporodásában évente két intenzív időszak, egy tavaszi és egy nyári ívási csúcs jelentkezik, hasonlóan a melegebb éghajlatú Bulgáriában és a Dél-Kaszipi térségben tapasztaltakhoz. A kérdés eldöntésére 2005. júliusában egy újabb, 82 fiatal példányból álló mintát gyűjtöttünk, amelynek a méreteloszlása igazolta előzetes várakozásunkat. Az ívási idő kitolódása kapcsolatban lehet a globális felmelegedéssel, illetve vizeink hőmérsékletének emelkedésével.

Vizsgálataink szerint a Tisza-tó különböző korosztályú tarka gébjeinek átlagos testhossza és testtömege a következők szerint alakul: egynyarasok (0+) 37 mm és 0,95 g, kétnyarasok (1+) 50 mm és 2,23 g, háromnyarasok (2+) 59 mm és 3,90 g. Az egynyaras gébek mérete (37-38 mm) ugyan elmarad a Dél-Kaszipi térségben tapasztaltaktól (55 mm), de lényegesen jobb annál, amit a Duna szlovák szakaszán 1973-ban állapítottak meg (25 mm). A koreloszlásból következtetve a halak élettartama általában 2 év, de a háromévesek még nem számítanak ritkaságnak. A maximális élettartam 4 évre tehető.

Bár egyes vízterületekről a tarka géb gyakorlatilag eltűnt (Fertő, Balaton), az utóbbi időkből sikerrel hatolt be egymástól eltérő környezeti adottságú vizekbe is (holtágak, kubikgödrök, csatornák, patakok). Lehetséges, hogy a nyomában érkező újabb gébfajok konkurenciája egyes víztípusokban visszaszorítja az állományát, de az eddigi tapasztalatok alapján valószínű, hogy terjeszkedése a következő évtizedekben is folytatódik.

Pusztuló halélőhelyek a Túr mentén

Harka Ákos¹, Csipkés Roland²

¹Magyar Haltani Társaság, Tiszafüred

²Debreceni Egyetem, TTK, Hidrobiológia Tanszék

A Túr a Felső-Tisza bal parti mellékfolyója, amelynek árvizei hajdan számos holtágat, mellékágat és mocsarat éltek. Szabályozásakor a vizek minél gyorsabb levezetésére törekedve az erősen kanyargó folyót ásott mederbe terelték, s 60 kilométernyi alsó szakaszától megfosztva, a lehető legrövidebb úton belevezették a Tiszába.

2006 augusztusában halfaunisztikai felmérést folytattunk a Felső-Túr vidékére tervezett vésztározó egyik lehetséges helyszínén. Ennek során 6 mm-es szembőségű kétközshálóval és keretes merítőhálóval adatokat gyűjtöttünk a Botpaládtól nyugatra eső Malomszegi-Holt-Túrról (halai: *Carassius carassius*, *C. gibelio*, *Misgurnus fossilis*), egy Ásott-Túr melletti mocsárfoltról Tisztaberektől északra (*Carassius gibelio*, *Esox lucius*), valamint az Alsó-Öreg-Túr Kispaládhoz és Botpaládhoz tartozó részének 3 pontjáról. Ez utóbbinak csupán a keresztgáttal felduzzasztott, Malom-tónak nevezett középső szakaszán találtunk annyi vizet, amely halak jelenlétét is lehetővé tette (*Esox lucius*, *Lepomis gibbosus*).

A vizsgálat eredményeinek összegzéseként azt kellett megállapítanunk, hogy az élő folyótól elszakított vízterek halfaunája rendkívül szegényes, hiszen mindössze 5 faj került elő. A fellelt populációtöredékek alapján azonban nyilvánvaló, hogy ez a szegénység nem eleve adott állapot, hanem a hajdan vízjárta terület kiszáritása nyomán fellépő élőhely-beszűkülés és élőhely-pusztulás következménye. A terület vésztározóként történő igénybevétele várhatóan igen pozitív hatást gyakorolna a halpopulációkra, amelyek jelenleg elsősorban a vízhiánytól, élőhelyük zsugorodásától szenvednek.

Az új vízügyi koncepciónak a vizek gyors elvezetése helyett azok megtartására kell törekednie. A vésztározók létesítése azonban nem oldja meg automatikusan a problémát. Arról is gondoskodni kell, hogy a víz megmaradjon az időközben kiszáradt mederszakaszokban, holtágakban és mocsarakban, hogy azok ismét halélőhelyekké váljanak.

Adatok a Bódva mellékvizeinek halközösségeiről

Juhász Lajos

*Debreceni Egyetem, Mezőgazdaságtudományi Kar,
Természetvédelmi Állattani és Vadgazdálkodási Tanszék*

A Bódva teljes szlovák és magyar szakaszán folytatott haltani felméréseink folytatásaként 2005-től programszerű kutatást indítottunk a folyó magyarországi felső szakaszába torkolló mellékvizek halközösségeinek megismerésére.

A mintavételeket 2005 novemberében, valamint 2006. májusa és szeptembere között végeztük, helyszínenként 2-2 alkalommal. Az alábbi vízterek halközösségét mintáztuk: Telekes-patak, Rét-patak, Jósva patak (a mesterségesen kialakított Tengersizem-tóval), Kecő-patak, Szilas-patak, Vecsem-patak, Sas-patak. Korábbi kutatásaink révén adatokkal rendelkezünk a szlovákiai Stósz-patak és Ida-patak halközösségéről is. A mintavételekhez kis teljesítményű elektromos halászgépet használtunk, az azonosított halakat sértetlenül visszaengedtük élőhelyükre.

Összességében a Bódva mellékvizeiben 17 halfaj és a tiszai ingola (*Eudontomyzon danfordi*) jelenlétét igazoltuk. A folyó hazai mellékvizeiben 16 faj előfordulása bizonyítható. A legfajgazdagabbnak az Ida-patak (11 faj), a Jósva-patak (10 faj), és a Telekes-patak (9 faj) bizonyult. A Tengersizem-tóból 7 fajt mutattunk ki, de néhány vízfolyásból egyetlen halegyed sem került elő (pl. Szilas-patak). Valamennyi halas mellékvízben egyedül a *Barbatula barbatula* fordult elő, ez tekinthető e vizek konstans-domináns fajának.

A patakok halállományának összetétele megfelel a domolykózóna szakaszjellegének, többnyire tipikus reofil fajok alkotják (*Leuciscus cephalus*, *L. leuciscus*, *Barbus peloponnesius*, *Alburnoides bipunctatus*, *Salmo trutta*). Ívási időszakban a bővizű patakokban számos faj állománya feldúsul a szaporodó egyedekkel. Viszont a nyári vízszegény időszakban egyes mellékvizek akár teljesen ki is száradhatnak, ami a teljes halfaunát veszélyeztető tényező. A vizsgált mellékvizek természetvédelmi szempontból is értékesek, hiszen a bennük előforduló fajok közül 7 védett vagy fokozottan védett.

A Kolon-tó halfaunisztikai értékelése

Keresztessy Katalin

*Szent István Egyetem, Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar,
MTA-SZIE Alkalmazott Állatgenetikai és Biotechnológiai Kutatócsoport, Gödöllő*

Az Izsáktól nyugat-délnyugati irányban elhelyezkedő Kolon-tó medre megközelítőleg észak-déli irányban mintegy 7–10 km hosszan nyúlik el. A vízfelület hossza azonban napjainkban már csak mintegy 3,5 kilométert ér el, a szélessége 1,5–2,5 km között változik. Sekély tóról van szó, amelyben a vízmélység általában kicsi. Vízsztintingadozása azonban jelentős – némelyik évben az 1 métert is meghaladja –, ennek következtében tavaszanként, amikor a vízállás a legmagasabb, az északi részén néhol 1,5 méteres vízmélység is mérhető.

Az északról dél felé sekélyesedő tóban a múlt századi viszonyokhoz képest nagyon előretört a növényzet, nyílt vízfelülete egyre jobban zsugorodik. A terület vízrajzi képe az emberi beavatkozás eredményeképpen jelentősen módosult, vízháztartását az 1973-ban elkészült zsilipek, csatornák szabályozzák. Az utóbbi 20 évben a nádas tovább terjeszkedett a tóban, így ma már alig található benne nyílt vízfelület.

1979 óta végzünk rendszeres halfaunisztikai adatgyűjtést a tavon és a hozzá kapcsolódó csatornában. A vizsgálatok alkalmával mértük az élőhely a legfontosabb fizikai, kémiai paramétereit is. Az évek során összesen 8 őshonos halfaj (*Scardinius erythrophthalmus*, *Leucaspis delineatus*, *Carassius carassius*, *Tinca tinca*, *Misgurnus fossilis*, *Esox lucius*, *Umbra krameri*, *Perca fluviatilis*) és 2 adventív faj (*Carassius gibelio* és *Lepomis gibbosus*) jelenlétét bizonyítottuk.

1979–1983 között tömegesnek bizonyult a széles kárász, lápi póc, réti csík és kurta baing. Naphal is csak ebben az időszakban volt kimutatható. A kilencvenes évek közepétől a nyílt vízfelület csökkenésével együtt csökkent a széles kárász és a csuka gyakorisága. Az ezüstkárász egyetlen példányát is 1996-ban észleltük. A lápi póc állomány nagysága viszonylag állandónak mutatkozott, a veresszárnyú keszeg és kurta baing esetében szélsőséges ingadozás volt tapasztalható. Ichtiológiai szempontból a Kolon-tó fontos szerepet játszik a veszélyeztetett lápi póc, réti csík és széles kárász fenntartásában.

A fekete törpeharcsa (*Ameiurus melas* Rafinesque, 1820, fam. Ictaluridae) előfordulása a Vajdaság vizeiben

Sipos Sándor, Miljanović Branko

Újvidéki Egyetem, Természettudományi és Matematikai Kar,
(Prirodno-matematički fakultet, Novi Sad)

A fekete törpeharcsa vajdasági elterjedtségének vizsgálata céljából 2006 szeptemberében és októberében az újvidéki (Novi Sad) Kis-Dunából, a Kovilji-rétből, a magyarcsérnyei (Nova Crnja) Cukorgyári-csatornából és a Jegricska (Jegricka) folyóból összesen 175 *Ameiurus sp.* példányt gyűjtöttük. Az egyedek faji azonosítását előbb a rendelkezésünkre álló határozókulcsok segítségével kíséreltük meg. Ez a módszer azonban nem vezetett minden kétséget kizáró eredményhez, ezért a halak mellúszójának csonttűskéjét és a supraethmoideum (mesethmoideum) csontot vetettük vizsgálat alá. Mint ismeretes, a fekete törpeharcsánál a mellúszótüske hátulsó oldala csak gyengén fogazott, a supraethmoideum craniális oldalán található bemélyedés pedig csak enyhén ívelt. Ezzel szemben a törpeharcsánál a mellúszótüske hátulsó oldala erősen fogazott, a supraethmoideum craniális oldalán található mélyedés pedig bemetszett. E csonttani eltérések alapján sokkal egyszerűbben és nagyobb biztonsággal sikerült a két fajt elkülöníteni.

A fekete törpeharcsa bizonyítópéldányait mind a négy vízben megtaláltuk, sőt az újvidéki Kis-Dunából, a Kovilji-rétből és a Cukorgyári-csatornából kizárólag ez a faj került elő. A Jegricskából kifogott 95 egyedből is csak 11 bizonyult törpeharcsának (*A. nebulosus*), a fennmaradó 84 példány fekete törpeharcsa volt (*A. melas*).

Miután a Jegricskában és a Kovilji-rétben az 1970-es és az 1980-as években folyt faunisztikai vizsgálatok kizárólag az *A. nebulosus* jelenlétét mutatták ki, arra következtethetünk, hogy az *A. melas* fokozatosan kiszorítja vizeinkből rokonát, amely húsz évvel ezelőtt még az Ictaluridae család egyetlen képviselője volt a Vajdaságban.

A fekete törpeharcsa vajdasági elterjedésének a pontosabb feltérképezéséhez további vizsgálatokra van szükség.

A Mátra és környéke halfaunájának változása az utóbbi húsz évben

Szepesi Zsolt

3300 Eger, Csiky S. út 52.

2003 és 2006 között halfaunisztikai felmérést végeztünk a Mátra és környéke kisvízfolyásain, amelynek során 44 vízfolyás 92 helyszínén gyűjtöttünk adatokat. Halat 32 vízfolyás 67 mintavételi pontján sikerült kimutatnunk, az azonosított példányok száma 6955. Vizsgálataink bizonyos mérvű összehasonlításra is lehetőséget adnak, ugyanis minden olyan vízfolyásra (11) és lelőhelyre (23) kiterjedtek, amelyekről Endes 1987-ben megjelent dolgozata (A Mátra és a Mátra-alja halfaunája. – *Fol. Hist.-nat. Mus. Matr.*, 81-85.) adatokat közölt.

A két évtized eltéréssel folytatott felmérések fő különbségei a következők:

1. Az egy mintavételi helyen észlelt átlagos fajszám 2,26-ról 4,33-ra nőtt.
2. A reofil fajok korábban sem magas aránya tovább csökkent, a korábbi 43%-ról 29%-ra.
3. A kimutatott fajok száma 12 újjal bővült.

A változások elsődleges oka az, hogy a térség víztározóiba telepített fajok onnan kiszökve megjelennek a környező vízfolyásokban. Az egy lelőhelyen kimutatott átlagos fajszám növekedése 48%-ban vezethető vissza erre, 45%-ban a mindkét felmérésben előforduló közös fajok (összesen 9 ilyen akad, legjellemzőbb a domolykó, a fenékjáró küllő és a vágócsík) jóval több mintavételi ponton történt kimutatására. A fennmaradó 7% a sujtásos kűsz időközbeni térhódításának tudható be. A 2. és 3. pontban jelzett változás 92%-ban a víztározókba telepített fajok megjelenésének, 8%-ban a sujtásos kűsz spontán terjedésének a következménye. Annak ellenére, hogy a vízfolyások halközösségeiben a reofil fajok aránya csökkent, a reofil egyedek dominanciája továbbra is a domolykózónára jellemző (86%).

A Mátrában összesen 5 fajt, a környék vízfolyásaiban 25 fajt sikerült kimutatni. Az antropogén hatások jelentős fokozódását mutatja, hogy a víztározók halállományából származó fajok aránya mindkét térség vizeiben meghaladja az 50 százalékot.

Az Európai Halászati Alap és Magyarország nemzeti halászati stratégiai terve

Szűcs István

Debreceni Egyetem Agrártudományi Centrum AVK

A Tanács 10529/06 számú dokumentuma¹ az Európai Halászati Alapról (EHA) előírja, hogy minden tagállamnak a Közös Halászati Politikával (KHP) összhangban lévő Nemzeti Halászati Stratégiai Tervet (NHST) kell készítenie a 2007-2013-as programozási időszakra szoros partnerség alapján mind a társadalmi, mind a közigazgatási szereplőkkel, valamint a Bizottsággal.

Az EHA-ról szóló rendelet alapján, így minden tagállamnak el kell készítenie az NHST-ét és a Halászati Operatív Programot (HOP), amely az adott tagállam társfinanszírozott támogatási rendszerét részletezi. A tagállam határozza meg az EHA tevékenységének specifikus céljait és prioritásait, a Közösségnek a KHP számára felállított stratégiai irányelveire figyelemmel. A NHST tartalmazza mindazokat a célkitűzéseket, amelyeket a halászatban érdekelt országok szeretnének elérni az Új Magyarország Nemzeti Fejlesztési Terv keretei között a 2007-2013-as időszakban.

Az EHA rendelet prioritási tengelyei az alábbiak:

- I. Prioritási tengely: Intézkedések a közösségi halászflootta szabályozására
- II. Prioritási tengely: Akvakultúra, belvízi halászat, halászati és akvakultúra-termékek feldolgozása és forgalmazása
- III. Prioritási tengely: Közös érdekeket célzó intézkedések
- IV. Prioritási tengely: Halászati területek fenntartható fejlesztése
- V. Prioritási tengely: Technikai segítségnyújtás

Magyarország elsősorban II-es, a IV-es és az V-ös tengelyek mentén tervez konkrét intézkedéseket, mivel az I-es és a IV-es tengelyek nem relevánsak az esetünkben.

A NHST egy helyzetértékelésen alapszik, melynek kapcsán elkészült az ágazati problémafa és SWOT analízis az akvakultúrára, a természetesvízi halászatra, valamint a halfeldolgozásra és kereskedelemre vonatkoztatva.

A helyzetértékelést követően születtek meg az ágazati prioritások, a célkitűzések és a reális alapokon nyugvó ágazati vízió. A stratégia megvalósításához kapcsolódó intézkedések és a végrehajtás részletei közül azok, amelyek az EHA terhére kerülnek finanszírozásra a HOP-ban kerültek kifejtésre.

---

¹ Rendelettervezet.

Természetes vizeink sorsa

Woynarovich Elek
1012 Budapest, Attila út 121.

Magyarország vizei a második világháború során – érthető okokból – kikerültek a Halélettani és Szennyvízvizsgáló Intézet szigorú minőségi felügyelete alól. Sajnos az intézmény a háború után sem kapta vissza hatósági jogkörét, pedig szakemberei megfelelő képzettséggel és hozzáértéssel, legjobb tudásuk szerint látták el korábban feladatukat.

Az átszervezők akaratából a szennyvizekkel kapcsolatos kérdések – mint minden olyan ügy, amely vizeinket érinti – az Országos Vízügyi Hivatal igazgatása alá került, amely később hatósági jogkörrel működött. Ez az intézmény – vagy azért, mert nem rendelkezett megfelelő hozzáértéssel, vagy azért, mert az ipari termelés felsőbbrendűségének büvöletében élt – igen liberálisan kezelte a szennyvízügyeket.

Az engedékenység az ipari, a mezőgazdasági és a kommunális szennyezések fokozódására vezetett, aminek következtében erősen megnőtt vizeink általános szennyezettsége. Folyóinkat és tavainkat a teljes és végleges elszennyeződéstől csak egy szigorú szennyvíztörvény és egy hathatós, független ellenőrző szerv létrehozása mentheti meg.